

VERKORTE EDUCATIEVE BACHELOR IN HET
SECUNDAIR ONDERWIJS

Actie-Onderzoek

Verhoog de motivatie
in jouw les Frans!

Voorwoord

Het actie-onderzoek “Verhoog de motivatie tijdens jouw les Frans” vormt de afsluiter van mijn verkorte educatieve bacheloropleiding, die ik volg aan de Hogeschool PXL. Binnen de periode van november 2022 tot juni 2023 ben ik bezig geweest met me te verdiepen in de motivatie van leerlingen voor het vak Frans. Ik heb hiervoor gekozen, omdat ik naast het student zijn ook nog voltijds lesgeef op het Inspirocollege in Houthalen.

Daar waar mijn lievelingsvak Frans was, merk ik op dat dit voor een zeer groot deel van mijn leerlingen niet het geval is. Sterker nog, de leerlingen zijn niet meer gemotiveerd tijdens de Franse lessen. Dit ervaar ik als iets betreuenswaardig. Ik ben dan gedurende het onderzoek nagegaan welke impact je als leerkracht Frans hebt op de motivatie van jouw leerling.

Tijdens deze studie werd ik me nog meer bewust van het belang van de lesstijl van de leerkracht. Je hebt als leerkracht de power om de motivatie van jouw leerlingen een positieve twist te geven. Dit stelde mij gerust.

Ik wil graag mijn begeleider, Fente Swinnen, bedanken om mij uitstekend te begeleiden en te ondersteunen gedurende deze hele periode. Ik heb een moeilijke start gehad, waardoor ik vaak beroep heb gedaan op haar. Niets was te veel. Ook wil ik mijn vakcollega's bedanken. Zij stonden voor iedere activiteit, die mij zou verderhelpen binnen dit onderzoek, klaar.

Tot slot wil ik mijn gezin bedanken voor hun morele steun tijdens deze uitdagende periode.

Veel lees- en luisterplezier!

Tiziana Russi

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding.....	5
1 Praktijkprobleem	6
2 Onderzoeksvraag.....	8
3 Methode	8
3.1 Aanpak	8
3.2 Onderzoeksmethode.....	8
3.3 Deelnemers	10
3.4 Planning	10
4 Theoretisch kader	11
4.1 Motivatie.....	11
4.1.1 Zelfdeterminatietheorie (ZDT): soorten motivatie.....	12
4.1.2 ABC-model.....	13
4.1.3 Frans versus Engels	14
4.1.4 Conclusie	14
4.2 Ondersteuning.....	15
4.2.1 De leerkracht doet ertoe.....	15
4.2.2 Conclusie	15
4.3 Didactische methodieken	16
4.3.1 Blooket	16
4.3.2 Escape the Classroom	18
4.3.3 Portfoliowerking.....	18
4.3.4 Conclusie	19
4.4 Algemeen besluit.....	20
5 Ontwerp.....	20
5.1 Podcast	20
5.2 Vorbereiding podcast	20
5.3 Verloop.....	21
5.4 Eindproduct.....	22
6 Conclusie en reflectie.....	22

6.1	Conclusie	22
6.2	Reflectie	23
	Literatuurlijst.....	25
	Bijlagen	27

Inleiding

De vakleerkrachten van het Inspirocollege in Houthalen ervaren een afzwakking in de resultaten van hun leerlingen. Dit zou te wijten zijn aan de daling van motivatie voor het vak Frans. Naast de leerresultaten heeft deze achteruitgang ook een negatieve impact op het verloop tijdens de lessen Frans. In het onderzoek wordt dit praktijkprobleem uitgebreid besproken.

Als leerkracht Frans, krijg ik zelf, dagelijks te maken met deze demotivatie bij leerlingen. Dit is een zeer spijtige situatie. De mooie Franse taal van weleer is niet meer. Haar gloriejaren zijn voorbij. De jongeren vinden vandaag de dag geen aansluiting meer met deze taal.

Het doel van deze studie is dan ook leerkrachten Frans te ondersteunen en hen tools aan te reiken, waarmee de motivatie van leerlingen in de tweede graad, tweede jaar doorstroomfinaliteit, verhoogd kan worden. Het is een kunst om als leerkracht leerlingen te kunnen motiveren voor deze vreemde taal. Echter kan je als leerkracht de motivatie van leerlingen op een positieve manier beïnvloeden.

Binnen het theoretisch kader in dit onderzoek wordt de invloed van de leerkracht op de motivatie van de leerling uitvoerig aangehaald. Hierin staat het ABC-model ("Zelfbeschikkingstheorie", 2023) centraal. Dit vormt dan ook de basis van het theoretisch kader.

Er wordt eveneens achterhaald welke motivatiesoorten er zijn en welke soort motivatie het Inspirocollege de nodige aandacht moet schenken om die positieve attitude bij de leerling terug op te wekken.

Verder wordt er nagegaan van waaruit de motivatiedaling bij leerlingen voortvloeit en welke factoren deze achteruitgang stimuleren.

Aan de hand van bevragingen wordt er eveneens uitgelegd welke leermiddelen de motivatie bij leerlingen kunnen verhogen. In dit onderzoek werd er gekozen om drie minder bekende leermiddelen in de schijnwerpers te zetten.

Vervolgens wordt het eindproduct, een podcast, toegelicht. De podcast richt zich tot de leerkracht Frans, die te maken heeft met de motivatiedaling bij leerlingen tijdens de Franse lessen. Via dit communicatiekanaal krijgen zij advies in het bevorderen van de motivatie bij leerlingen. Binnen dit deel van het onderzoek wordt de voorbereiding, het verloop en de uiteindelijke luistershow behandeld.

Dit actie-onderzoek wordt afgesloten met een algemeen besluit en kritische kijk op het verloop en de uitwerking van dit onderzoek.

1 Praktijkprobleem

Uit de brochure *“Peiling: Frans luisteren en spreken in de derde graad ASO, KSO en TSO van het secundair onderwijs”* (Vlaamse Overheid, z.d., p. 9) blijkt dat leerlingen met een positieve ingesteldheid ten opzichte van het vak Frans, betere resultaten halen. Alsook de leerlingen waarvan de ouders positief overtuigd zijn van het nut van deze vreemde taal, pakken uit met hogere cijfers. Daarnaast is de bereidheid van de leerlingen om Frans te willen luisteren en spreken van groot belang.

Nochtans wordt er op het Inspirocollege in Houthalen een achteruitgang van de leerresultaten voor het vak Frans bij de leerlingen vastgesteld. De motivatiedaling voor dit vak wordt vanuit verschillende ooghoeken binnen de onderwijsinstelling opgemerkt. Deze afzwakking is aanwezig in de verschillende graden, maar valt vooral, in grote mate, voor in de tweede graad. Deze daling heeft een grote invloed op enerzijds de resultaten van de leerlingen en anderzijds het lesverloop van het vak Frans.

Uit het artikel *“Parlez-vous français? Een Vlaanderen met minder Frans is ontegensprekelijk een armer Vlaanderen”* (Schoentjes, 2021) is gebleken, dat deze motivatiedaling zijn oorsprong kent uit verschillende bronnen. Daar waar voorheen Frankrijk, dus ook de Franse taal, gezien werd als prestige, mijden de Vlamingen vandaag de dag deze taal, dit door hun gebrek aan kennis. Het Frans heeft in Vlaanderen niet meer dezelfde “status” als 50 jaar geleden. De generatie van deze tijd vindt het een onaantrekkelijke taal met weinig raakvlakken. Een andere oorzaak van deze demotivatie is de taalangst die er heerst bij de jongeren (Vlaamse Overheid, z.d., p. 18). Al deze factoren zorgen ervoor dat jongeren zich minder inzetten om de Franse taal te leren.

Als leerkracht Frans in de eerste graad A-stroom ervaar ik zelf dat bij de leerlingen van de eerste graad tweede jaar de drijfveer voor het leren van de tweede landstaal mindert. Mijn eerstejaarsleerlingen daarentegen zijn nog nieuwsgierig en enthousiast bij de start van iedere les. Ze zijn gemotiveerd om zich buiten de schoolmuren in te spannen voor het vak Frans. Dit zie je ook terug in de resultaten van de leerlingen.

In het tweede jaar merk je dus al een lichte daling in de motivatie. De leerlingen durven niet te spreken, uit angst fouten te maken en belachelijk gemaakt te worden door medeleerlingen. Dit staat haaks met de leerplandoelen, daar waar de spreekvaardigheden prioritair zijn.

Bij mijn leerlingen uit de eerste graad, tweede jaar, volgt er bij iedere spreekopdracht een zucht en komt de stress bij de leerlingen naar boven.

Ik stel mijn leerlingen steeds gerust met een overzicht waarin er tips vermeld staan over hoe je best een mondelinge opdracht aanpakt. Tijdens het eerste semester mogen ze van mij sleutelwoorden meenemen. Daarenboven worden merendeel van de spreekopdrachten, gedurende deze periode, per 2 gebracht. Deze handvaten stellen de leerlingen meer gerust. In het Inspirocollege, worden in elke graad de leerlingen door hun leerkracht aangemoedigd om tijdens de lessen te communiceren in de vreemde taal. Het spreken van de vreemde taal tijdens de lessen en opdrachten behoort tot één van de aandachtspunten binnen het Inspirocollege. Deze school hecht hier veel belang aan.

Verder zijn er leerlingen die aandringen om spreekopdrachten individueel, one-to-one, uit te voeren. Op het Inspirocollege kunnen leerlingen, uit de eerste graad, die met dit probleem kampen, hun spreekopdracht tijdens de pauzes, in overleg met de leerkracht, doen.

In de tweede graad voeren deze leerlingen tweemaal hun spreekopdracht uit: individueel en klassikaal. Hiermee proberen mijn collega's deze leerlingen hun angst om in een vreemde taal te communiceren te overwinnen.

Bij een rondvraag bij de leerlingen bevestigen ze inderdaad dat ze Frans een onaantrekkelijke taal vinden. Deze bevinding ligt ook aan de basis van hun angst om deze taal te spreken. Door deze probleemstelling probeer ik steeds meer en meer mijn lessen te koppelen aan hun leefwereld. Zo gebruik ik bij vertaling van woorden hun jongerentaal; "des vêtements branchés" wordt dus niet vertaald door hippe trendy kleren, maar "drip", zo wordt "costaud" niet vertaald door "breed", maar door "kast". Door deze kleine aanpassing in mijn lessen, merk ik wel op dat de leerlingen meer gemotiveerd zijn om de woordenschat in dit geval te gebruiken, maar vooral te studeren. Tijdens de motivatiefase worden deze woorden herhaald en dan zie je meteen dat de meeste leerlingen een gemotiveerde houding aannemen bij de start van de Franse les. Het is natuurlijk niet evident om in iedere les aansluiting te vinden met hun leefomgeving.

Daarenboven stellen deze leerlingen zich vaak de vraag waarom ze deze taal moeten leren. Ik beantwoord deze vraag steeds met een link naar de praktijk. Ik laat hen zich een situatie voorstellen, waarbij ze in hun toekomstige job in aanraking komen met deze taal. Achteraf merk ik als leerkracht op dat ze dit snel vergeten zijn en daalt die motivatie weer.

Bovenstaande oplossingen werken alleen als ze regelmatig herhaald worden. De leerlingen moeten steeds herinnerd worden aan deze oplossingen. Je moet als leerkracht Frans zeer geduldig zijn. Op termijn pluk je hiervan de vruchten.

Als we de evolutie van deze negatieve ingesteldheid bij leerlingen nader bekijken, dan merken we op dat deze doorheen de schooljaren, helaas, toeneemt en piekt tijdens de tweede graad.

Mijn vakcollega's ervaren dezelfde tendens.

Doorheen de jaren hebben zij deze negatieve evolutie op het Inspirocollege ondergaan. De nieuwe leerkrachten binnen de vakgroep Frans kunnen de situatie op het Inspirocollege vergelijken met de gesteldheid op de scholen waar ze voorgaande jaren les gaven. Ook zij bevestigen dat andere scholen er niet beter aan toe zijn. Het wordt dus een algemene bezorgdheid.

Speelt Covid19 hier misschien ook een rol in? Welke middelen gebruik jij om de motivatie bij jouw leerlingen te verhogen? Hoe ziet jouw ideale les uit? Welke middelen komen we tekort om de motivatie te vergroten? Hoe ga jij om met de taalangst die er heerst? Deze vragen werden tijdens een bijeenkomst met de leerkrachten van de tweede graad (zie Bijlage 1) in de groep gegooid. Zij zijn het allemaal met mij eens, het wordt steeds moeilijker om als leerkracht Frans de motivatie van leerlingen te stimuleren. In vergelijking met het taalvak Engels vormt de motivatie van de leerling een groot contrast. Zo merk ik op dat de leerlingen steeds enthousiast zijn bij de start van de les Engels.

2 Onderzoeksvraag

Uit een rondvraag bij de vakleerkrachten Frans op het Inspirocollege en uit eigen ervaring blijkt dat de leerlingen steeds minder gemotiveerd zijn om zich actief in te zetten voor de Franse taal, dit binnen en buiten de schoolse context. De leerlingen ervaren steeds minder plezier in het uitoefenen van deze taal.

Welke nieuwe activerende werkvormen kunnen de leerkrachten Frans gebruiken/toepassen tijdens het lesgeven om zo de motivatie van de leerling voor het vak Frans te verhogen?

Om een concreet antwoord te kunnen geven op bovenstaande onderzoeksvraag, zal er eerst een onderzoek moeten gebeuren, waardoor de volgende deelvragen beantwoord worden:

- *Wat is motivatie?*
 - *Welke soorten motivatie zijn er?*
 - *Op welke manier verschillen deze van mekaar?*
- *Is de motivatie van de leerlingen binnen de taallessen afhankelijk van de taal?*
- *Hoeveel procent van de bevroegde leerlingen is gemotiveerd voor het vak Frans?*
 - *Welke factoren dragen bij aan deze motivatie?*
- *Hoe zorgt de leerkracht Frans er vandaag de dag voor om de motivatie voor Frans te bevorderen?*
 - *Heeft deze aanpak een positieve, neutrale of negatieve invloed op de motivatie van leerlingen?*
- *Wat doen de leerkrachten Frans op het Inspirocollege precies om dit probleem aan te pakken?*
 - *Welke invloed heeft de leerkracht op de motivatie bij de leerlingen tijdens de lessen Frans?*
- *Welke leermiddelen bestaan er om de motivatie bij de leerlingen uit de tweede graad te vergroten?*

3 Methode

3.1 Aanpak

Om de onderzoeksvraag goed te kunnen beantwoorden, moet er relevante informatie verzameld worden.

De verschillende actoren binnen de onderwijsinstelling worden tijdens het onderzoek geobserveerd en bevroegd. Daarnaast zal ik ook enkele bijscholingen volgen. Doorheen het hele onderzoek wordt er gerefereerd naar literatuur die van toepassing is binnen deze studie.

3.2 Onderzoeksmethode

Hieronder vindt u de verschillende methodes en activiteiten per deelvraag. Deze verschillende werkwijzen zorgen ervoor dat essentiële informatie van dit actie-onderzoek bijeengebracht wordt.

- *Wat is motivatie?*
 - *Welke soorten motivatie zijn er?*
 - *Op welke manier verschillen deze van mekaar?*

De bovenstaande deelvragen worden beantwoord door het theoretisch kader binnen dit onderzoek. Deze antwoorden haal ik grotendeels uit het leerstofonderdeel "Motivatiepsychologie van de lerende" van het vak "pedagogische basis" (zie Bijlage 2).
- *Is de motivatie van de leerlingen binnen de taallessen afhankelijk van de taal?*

De motivatie voor de vreemde taal Engels kent een andere tendens dan voor de Franse taal. Uit eigen ervaring en uit de brochure van de Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs & Vorming (Vlaamse Overheid, z.d., p. 10) merken we op dat leerlingen meer gestimuleerd zijn om deze vreemde taal te leren. Ik zal twee lessen observeren bij mijn collega's Engels. Ik kies bewust voor 2 collega's, omdat iedere leerkracht zijn of haar eigen leerkrachtstijl heeft. Uit deze observaties wil ik objectief kunnen waarnemen welke factoren de motivatie bij de leerlingen bevorderen (zie Bijlage 3).
- *Hoeveel procent van de bevroegde leerlingen is gemotiveerd voor het vak Frans?*
 - *Welke factoren dragen bij aan deze motivatie?*

Aan de hand van de bevraging aan de leerlingen van de tweede graad, tweede jaar doorstroomfinaliteit (zie Bijlage 4), wil ik de huidige situatie omtrent de motivatie bij deze leerlingen situeren. Bij het stellen van de bijvraag, zal ik vaststellen welke factoren hiertoe leiden.
- *Hoe zorgt de leerkracht Frans er vandaag de dag voor om de motivatie voor Frans te bevorderen?*
 - *Heeft deze aanpak een positieve, neutrale of negatieve invloed op de motivatie van leerlingen?*

Ik kan me goed voorstellen dat leerkrachten Frans al met dit probleem aan de slag zijn gegaan. Daarnaast ga ik ook op zoek naar het resultaat van deze motivationele aanpak. De bijscholing "Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor je leerlingen" zal hier ook aan bijdragen (zie Bijlage 5).
- *Wat doen de leerkrachten Frans op het Inspirocollege precies om dit probleem aan te pakken?*
 - *Welke invloed heeft de leerkracht op de motivatie bij de leerlingen tijdens de lessen Frans?*

Ook deze vraag zal aan bod komen in de enquête (zie Bijlage 4, vraag 5) die verstuurd wordt naar de leerlingen. Bij het opzoekwerk rond deze deelvraag doe ik ook beroep op literatuur.

Na het opzoekwerk naar de algemene informatie, ga ik aan de hand van het interview met meerdere vakcollega's (zie Bijlage 1) trachten te achterhalen op welke manier zij aan de slag gaan om de motivatie bij de leerlingen in de tweede graad doorstroomfinaliteit op het Inspirocollege te verhogen. Deze leerlingen ontvangen de bevraging "Jouw motivatie voor Frans" (zie Bijlage 3), waardoor het effect de lesstijl van hun leerkracht Frans op hun motivatie voor dit vak wordt bevroegd.
- *Wat maakt een les Frans leuk voor de leerlingen?*

Tijdens de bevraging (zie Bijlage 3, vraag 7, 8) die gestuurd wordt naar de leerlingen van de tweede graad doorstroomfinaliteit, staat deze deelvraag centraal. Kortom, we krijgen een antwoord op de vraag “Hoe ziet jouw ideale les Frans eruit?”.

- *Welke leermiddelen bestaan er om de motivatie bij de leerlingen uit de tweede graad te vergroten?*

Als leerkracht, voor welk vak dan ook, is het de bedoeling om van je lessen een beleving te maken. Om hier meer voorbeelden van te krijgen, heb ik de bijscholing “Creatieve werkvormen tijdens de lessen MVT” (zie Bijlage 6) gevolgd. Een andere bijscholing die bijdraagt tot een goed antwoord op deze deelvraag, is de bijscholing “Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor je leerlingen” (zie Bijlage 5).

Eveneens haal ik belangrijke informatie over deze leermiddelen uit literatuur en opzoekwerk.

3.3 Deelnemers

Drie vakcollega’s hebben deelgenomen aan het interview(zie Bijlage 1). Daarnaast werden ook de leerlingen uit de tweede graad, vierde jaar doorstroomfinaliteit, bevraged (zie Bijlage 4).

Er werden 2 observatielessen gepland. Deze vonden plaats tijdens twee lessen Engels, gegeven door twee verschillende collega’s (zie Bijlage 3).

Eind april volgde mijn collega Letizia Cinquegrani de bijscholing “Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor je leerlingen” (zie Bijlage 5).

3.4 Planning

In onderstaande schema wordt de planning van bovenstaande activiteiten weergegeven.

Deelvraag	Hoe?	Wie?	Wanneer?
<p>Wat is motivatie?</p> <p>Welke soorten motivatie zijn er? Op welke manier verschillen deze van mekaar?</p> <p>Binnen welk deel van het didactisch model kan je als leerkracht de motivatie van jouw leerlingen verhogen en zelfs constant houden?</p>	Literatuur	Tiziana	25/03
Welke leermiddelen bestaan er om de motivatie bij de leerlingen uit de tweede graad te vergroten?	Bijscholing creatieve werkvormen in de lessen MVT	Tiziana	16/11
Wat stimuleert de leerlingenbetrokkenheid tijdens de les Engels?	Observatielessen Engels	Tiziana bij Janne + Luc	Voor 29/03

<p>Wat doen de leerkrachten Frans op het Inspirocollege precies om dit probleem aan te pakken? Heeft deze aanpak een positieve, neutrale of negatieve invloed op de motivatie van onze leerlingen?</p>	Interview	Ikr Frans 2 ^{de} graad – D-finaliteit	27/02
<p>Hoeveel procent van de bevroegde leerlingen is gemotiveerd voor het vak Frans?</p> <p>Welke factoren dragen bij aan deze motivatie? Wat doen de leerkrachten Frans op het Inspirocollege precies om dit probleem aan te pakken?</p> <p>Welke invloed heeft de leerkracht op de motivatie bij de leerlingen tijdens de lessen Frans?</p> <p>Wat maakt een les Frans leuk voor de leerlingen?</p>	bevraging	LIn. 4 ^{de} jaar D fin	27/02-3/03
<p>Hoe zorgt de leerkracht Frans er vandaag de dag voor om de motivatie voor Frans te bevorderen?</p> <p>Heeft deze aanpak een positieve, neutrale of negatieve invloed op de motivatie van leerlingen?</p>	<p>Bijscholing: Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor je leerlingen</p> <p>Literatuur</p>	Tiziana	30/04
<p>Welke leermiddelen bestaan er om de motivatie bij de leerlingen uit de tweede graad te vergroten?</p>	Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor je leerlingen.	Tiziana	30/04

4 Theoretisch kader

4.1 Motivatie

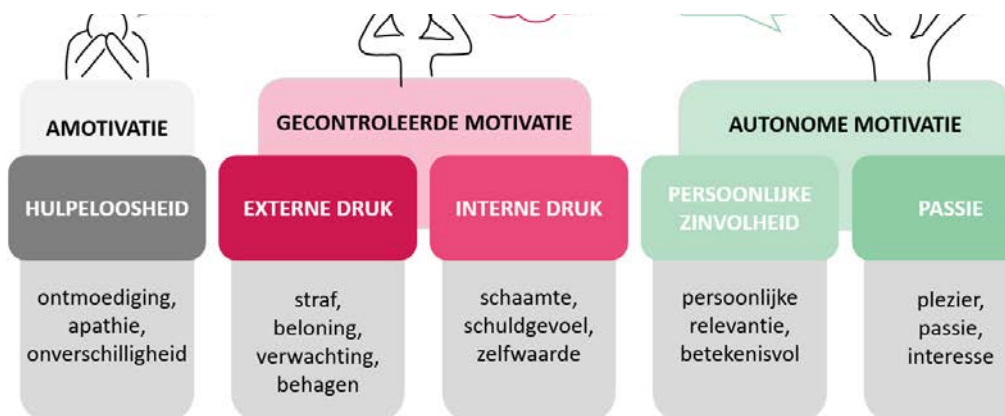
Binnen de cursus “Motiveren om te leren” van het vak “pedagogische basis” (zie Bijlage 2) wordt het begrip *motivatie* beschreven als het dynamische uitgangspunt van gedrag. Motivatie is iets wat kan veranderen. Het wordt gezien als een ‘psychische energie’, die kracht levert voor het stellen van manieren van doen. Deze gedragingen zijn bij iedereen anders, dit omdat ze bepaalde behoeften, motieven, verlangens en angsten hebben. Die kunnen aangeboren zijn (denk dan maar aan honger of dorst hebben) of, en dat zijn de meeste van onze concrete behoeften en vrezen, verworven of geleerd zijn. Aan de hand van

de zelfdeterminatietheorie (ZDT) bespreken we de redenen die ervoor zorgen dat we ons gedragen zoals we ons gedragen ("Zelfbeschikkingstheorie", 2023). Deze redenen vormen de soorten motivatie.

4.1.1 Zelfdeterminatietheorie (ZDT): soorten motivatie

De zelfdeterminatietheorie (ZDT) is een theorie die ontwikkeld is door Deci en Ryan ("Zelfbeschikkingstheorie", 2023). Deze theorie legt de nadruk op het begrijpen van het "waarom" van onze gedragingen als mens. Ons handelen wordt volgens de ZDT beïnvloed door enerzijds de persoon zelf en anderzijds zijn sociale omgeving, dus ook de schoolse omgeving. De theorie verfijnt de klassieke indeling van de intrinsieke en extrinsieke motivatie. Volgens de ZDT zijn er verschillende soorten motivatie. Hier ligt de focus niet op de hoeveelheid motivatie, maar wel op de kwaliteit van de motivatie.

Figuur 1
ZDT

Figuur: schematisch overzicht door Harnikx en Dierckx (2021) van de mate waarin je gedrag determineert. Gebaseerd op de verschillende soorten motivatie volgens de zelfdeterminatietheorie (Deci en Ryan, 2000) en aanvullingen van Sierens en Vansteenkiste (2009, p. 20), Vandekerckhove, Soenens, Vansteenkiste, Croeynest, Deeren, Depotter, David (2016).

Men spreekt van **autonome motivatie** als de persoon, in dit geval de leerling, zich spontaan inzet voor de taak of opdracht, die aansluit bij de eigen interesses van de lerende. Daarnaast is het ook belangrijk dat de leerling de taak of opdracht persoonlijk relevant of betekenisvol vindt. De autonome motivatie is het streefdoel bij het stimuleren van het gedrag van een leerling.

Wordt de motivatie van de leerling beïnvloed door druk, dan spreekt men over **gecontroleerde motivatie**. De gecontroleerde motivatie wordt ook wel eens 'moetivatie' genoemd.

Binnen de gecontroleerde motivatie maakt men een onderscheid tussen een interne of externe verplichting.

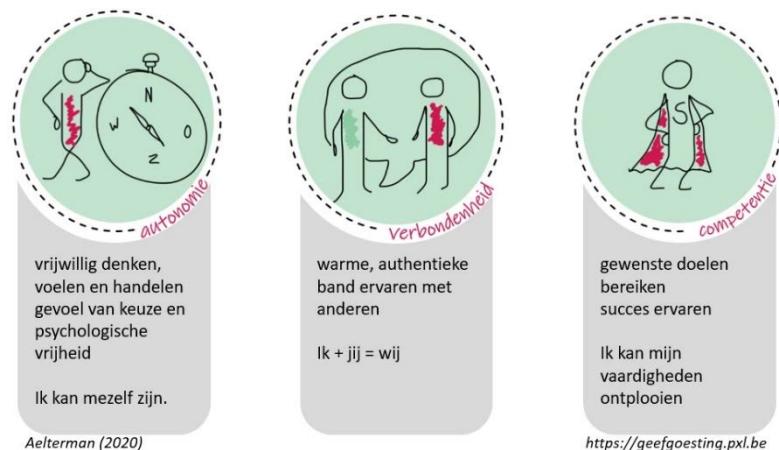
Bij een interne verplichting legt de leerling zichzelf de druk op. Het gaat hier vooral om het vermijden van negatieve gezindheid, zoals schaamte of schuld. Een andere reden waarom de leerlingen zichzelf druk opleggen is wanneer ze positieve gevoelens willen nastreven.. Komt de druk van buitenaf, bijvoorbeeld door de leerkracht, ouders of klasgenoten, dan wordt deze druk als een externe verplichting beschouwd. De leerling zet zich in om anderen tevreden te stellen of een sanctie te vermijden. In deze situatie hebben zij zelf weinig grip op hun gedrag en worden ze extern gestuurd.

Bij “**amotivatie**” is er bij de leerling een gebrek aan interesse voor het volbrengen van de taak of opdracht. Het kan ook zijn dat de leerling zich helemaal niet competent genoeg voelt om zich in te zetten. In beide gevallen wordt de prestatie van de leerling enkel door anderen of externe factoren bepaald.

4.1.2 ABC-model

Een verdere aanvulling op deze zelfdeterminatietheorie (“Zelfbeschikkingstheorie”, 2023), is het ABC-model, ook wel eens “De vitamines voor groei” genoemd (Van Steenkiste en Soenens, 2015). Dit model acht dat de intrinsieke motivatie van mensen, ongeacht in welke context, dus ook in de schoolse omgeving, afhankelijk is van de volbrenging van drie basisbehoeften, die vanaf de geboorte aanwezig zijn. Deze 3 basisbehoeften zijn: competentie, autonomie en verbondenheid, oftewel het ABC-model.

Figuur 2
Het ABC-model

Om de basisbehoefte “autonomie” te kunnen verwezenlijken bij de lerende, moet je als leerkracht de leerling het gevoel geven dat hij of zij zélf het initiatief mag nemen. Geef jouw leerlingen inspraak, waardoor ze een gevoel van psychologische vrijheid kunnen ondervinden.

Bovendien benadrukken positieve en warme relaties alleen maar de verbondenheid die de leerling met de schoolse omgeving voelt. Geef de lerende het gevoel dat hij of zij ergens bij hoort.

Laat de lerende eveneens in zijn of haar competenties geloven. Laat ze succes ervaren. Hierdoor zal de inzet van de leerling alleen maar verbeteren.

De volledige vervulling van deze drie basisbehoeften leidt tot autonome motivatie.

4.1.3 Frans versus Engels

Uit de leerlingenenquête “Jouw motivatie voor Frans”, waaraan 73 leerlingen hebben deelgenomen, is gebleken dat enkel 33% van de bevroagde leerlingen is gemotiveerd voor het vak Frans (zie Bijlage 4, vraag 2) . Tevens is 26,1% van de leerlingen meer gemotiveerd voor de Engelse taal dan voor Frans (zie Bijlage 4, vraag 1, 2).

Tijdens de observatielessen bij mijn collega’s die het vak Engels onderwijzen heb ik zelf ook ondervonden dat de leerlingen meer tot interactie overgaan. De betrokkenheid is groter dan tijdens de lessen Frans (zie Bijlage 3).

De redenen waarom de leerling niet gemotiveerd is voor het vak Frans sluiten aan bij het niet vervullen van de drie basisbehoeften van het ABC-model (Van Steenkiste en Soenens, 2015).

Eenzijds vinden de leerlingen het vak Frans moeilijk. Ze durven dan ook geen Frans “en plein publique” te spreken. Ik merkte op dat tijdens de observatielessen bij de collega’s van het taalvak Engels dit helemaal geen obstakel vormde. Anderzijds zien ze het nut van deze taal niet in. Ze hebben geen connectie met deze vreemde taal.

Figuur 3
Wat maakt dat je niet gemotiveerd bent voor het vak Frans?

4.1.4 Conclusie

Er bestaan verschillende soorten motivatie gaande van amotivatie, gecontroleerde motivatie tot autonome motivatie. Deze variëren steeds van mekaar door de verdeling van het bevredigen van de drie essentiële basisbehoeften van het ABC-model (Van Steenkiste en Soenens, 2015). In ieder proces is het streefdoel het bevredigen van de autonome motivatie. Als leerkracht Frans krijg je de leerling uit die negatieve spiraal door het stimuleren van de intrinsieke motivatie van de lerende, met de intentie te komen tot de autonome motivatie van de leerling.

4.2 Ondersteuning

Binnen het didactisch model zijn de termen “leraar” en “leerkracht” heel nauw met elkaar verbonden (Schuit et al., 2011). Uit de bevraging (zie Bijlage 4, vraag 3, 5) blijkt dat de leerkracht een cruciale rol speelt in het aanmoedigen van de leerling tijdens de lessen Frans. Het ondersteunen van de leerling in zijn of haar leerproces vormt hier de focus.

4.2.1 De leerkracht doet ertoe

Zowel uit het interview met de vakcollega's (zie Bijlage 1), als uit de enquête (zie Bijlage 4) is gebleken dat de onderwijsstijl van de leerkracht effect heeft op de motivatie van de leerling. Maar liefst 41,1% van de ondervraagde leerlingen (zie Bijlage 4, vraag 5) laat weten dat de vakleerkracht een invloed heeft op zijn of haar motivationeel gedrag. Daarnaast geeft 1/3 van de gemotiveerde leerlingen aan dat hun positief gedrag tijdens de lessen Frans verklaard kan worden door de leerkracht als stimulans.

Noot. Overgenomen uit “Leerlingenenquête: Jouw motivatie voor Frans”, vraag 3

Uit het interview met de vakleerkrachten (zie Bijlage 1) is gebleken dat hun invloed op de motivatie van de leerling verschilt van klas tot klas. De klassfeer en de hoeveelheid gemotiveerde leerlingen binnen één klas spelen ook een grote rol in hoeverre de leerkracht een leerling gestimuleerd krijgt om zich in te zetten voor een vak.

Zoals hierboven vermeld (4.1.2. Frans versus Engels) wordt de Franse taal als moeilijk beschouwd. Dit is de vakleerkrachten Frans op het Inspirocollege ook niet ontgaan. Zij merken deze belemmering dagelijks op tijdens het lesgeven. Hierdoor voelen de leerlingen zich weinig gestimuleerd om zich alsnog in te zetten voor deze vreemde taal. De vakleerkrachten op het Inspirocollege haken in op deze belemmering door de leerlingen tijdens de lessen meer “handvaten” mee te geven. Dit doen ze door de leerlingen structuur mee te geven, maar ook door visuele ondersteuning aan te bieden. Deze leerkrachten gebruiken werkdocumenten die de leerlingen meekrijgen als leidraad van de geziene leerstof (zie Bijlage 1).

4.2.2 Conclusie

De leerkracht doet er inderdaad toe. De onderwijsstijl van de leerkracht kan leerlingen aansporen tot inzet voor Frans. Het vormt één van de verschillende factoren die de intrinsieke motivatie van de leerling kan opwekken. De sterkte van deze factor is afhankelijk van het publiek, met andere woorden de leerlingen bepalen zelf in welke mate de leerkracht

een stimulans vormt. De intensiteit hiervan is afhankelijk van de andere factoren die de leerling al dan niet aanzet tot een motivationeel gedrag.

4.3 Didactische methodieken

De leerlingenenquête (zie Bijlage 4) toont aan, dat naast de onderwijsstijl van de leerkracht, het gebruik van activerende werkvormen de leerlingen prikkelt om zich in te zetten voor deze vreemde taal.

Activerende werkvormen zijn didactische middelen die leerlingen actief aan het werk zetten. Zorg ervoor dat je als leerkracht bij de toepassing van een activerende werkvorm vaardigheden aan bod laat komen, waarbij gebruik gemaakt wordt van situaties die aansluiten bij de leefwereld van jongeren. Dit is voor hen een extra stimulans om zelf actief aan de slag te gaan met de opgedane kennis. Er bestaan heel wat activerende werkvormen, denk dan maar aan begeleid zelfstandig werk, rollenspelen, hoekenwerk,...

Binnen het Inspirocollege wordt vanaf de eerste graad de focus gelegd op het “begeleid zelfstandig leren (BZL)”. Binnen de vakgroep Frans is er een werkgroep opgericht die de BZL-werkwijze in deze school uitwerkt, test en implementeert.

De leerkrachten Frans van het Inspirocollege trachten tijdens hun lessen meer aansluiting te vinden met de leefwereld van de jongeren. Een goed voorbeeld hiervan is, de voorbereiding van de Parijsreis, een reis waar jaarlijks gemiddeld 75% van de leerlingen van de tweede graad tweede jaar aan deelneemt. Gedurende deze voorbereiding gaan ze tijdens de lessen Frans in groep aan de slag met het uitstippelen van hun ideale trip naar Parijs. Zo moeten ze zelf een route plannen, de vervoersmiddelen bepalen, een geschikte verblijfplaats zoeken en de verborgen plekjes in Parijs toevoegen aan hun bezienswaardigheden. Ze mogen hiervoor o.a. de sociale mediakanalen, zoals Tiktok of Instagram, gebruiken. Gedurende het groepswork stijgt de motivatie van de leerlingen opmerkelijk.

De suggesties en antwoorden op vraag 7 en 8 van de bevraging (zie Bijlage 4) geven ook aan dat de meerderheid van de ondervraagde leerlingen uitdrukkelijk vraagt achter het gebruik van meer activerende werkvormen tijdens de lessen Frans. Het gebruik hiervan tijdens de lessen zou hun motivatie voor Frans kunnen verhogen.

Hieronder worden verschillende activerende werkvormen aangehaald. Deze ongetwijfeld de motivatie van de leerlingen aanwakkert. Deze didactische middelen vinden hun basis in het ABC-model (Van Steenkiste en Soenens, 2015) waarbij verbondenheid voor motivatieverhoging bij de leerling zorgt. Deze activerende werkvormen sluiten dus goed aan bij de interesses van de leerlingen. Ze worden in dit onderzoek uitvoerig besproken, aangezien enerzijds deze leermiddelen een positief effect hebben op de motivatie van de leerling voor taalvakken, maar anderzijds grotendeels ook nog ongekend zijn bij de vakleerkrachten Frans.

4.3.1 Blooket

Bloket is een online programma, waarbij gamen gecombineerd wordt met leren.

De leerkrachten kunnen dit spelplatform gebruiken om interactieve lessen te maken voor de leerlingen.

Deze digitale tool heeft een breed aanbod aan leerrijke spellen. Deze spellen kunnen door de leerkrachten aangepast worden aan de behoeften van hun leerlingen. Je kan dus als leerkracht themagericht of per onderwerp vragen stellen. Natuurlijk is er ook de mogelijkheid om als leerkracht zelf een quiz op te stellen.

Eén van de belangrijkste kenmerken van Blooket is dat het zich richt op het competitiegevoel van de leerlingen. Uit ervaring weet ik dat dit stimuleert de leerlingen enorm voor om bezig te

zijn met de Franse taal. Daarenboven kan je als leerkracht zelf bepalen welke quiz je aan welke game koppelt. Het spel "Crypto Hack" scoort enorm goed bij mijn leerlingen. Naast de gamefunctie biedt Blooket ook verschillende rapportagefuncties aan. Hiermee kan je dus als leerkracht de voortgang van jouw leerlingen volgen en zelfs analyseren. Je kan als leerkracht zien welke vragen goed of fout beantwoord zijn. Daarenboven kan je hierdoor ook zien welke leergebieden meer aandacht vereisen. Er bestaat ook een functie waarbij je kan nagaan welke leerlingen het meest actief zijn geweest tijdens het spel. Wil je een rapport per leerlingen ontvangen, dan ben je verplicht om het Blooket plus pakket aan te kopen (Edwards, 2022).

1 Blooket versus Kahoot

Kahoot is net zoals blooket een digitale tool. Het is op dit moment het meest populaire spelplatform binnen het onderwijs.

Het is vooral ontworpen om quizen interactiever te maken en om leerlingen te betrekken bij hun eigen leerproces. Kahoot biedt, net zoals Blooket, spellen aan die je als leerkracht zelf kunt maken en aanpassen aan de behoeften van jouw leerlingen. De leerlingen kunnen vervolgens de quiz spelen, antwoorden op de vragen en daarbovenop hun tussentijdse scores vergelijken met hun klasgenoten. Een ander kenmerk van Kahoot, net zoals bij Blooket is dat je op het platform een verzameling aan kant-en-klare quizen en spellen kunt terugvinden. Dit is natuurlijk zeer handig voor leerkrachten die snel op een interactieve de opgedane kennis tijdens de les willen toetsen.

Hoewel beide hulpprogramma's interactieve en leuke leerervaringen bieden, is er één groot verschil tussen Blooket en Kahoot.

Het grote verschil tussen beiden, is dat Kahoot game-based is en dat Blooket een gamified platform is.

Gamification en game-based zijn twee termen die vaak worden gebruikt in de context van het gebruik van spelmechanismen in niet-spelomgevingen (zoals bijvoorbeeld de schoolse omgeving). Bij gamification, gaat het om het belonen of uitdagen van de speler. Het doel is om de betrokkenheid van de leerling te verhogen en de leerling te motiveren. Game-based daarentegen verwijst naar het gebruik van spellen als leermiddel om (voor)kennis te activeren en verder te ontwikkelen. Bij game-based wordt er dus gebruik gemaakt van spellen als educatief hulpmiddel en niet enkel als middel om betrokkenheid te verhogen. Het doel is dus niet om spelprincipes en -elementen toe te voegen aan een activiteit, maar om de gebruiker te laten leren door middel van een spel of simulatie (Team ICTO FGw, z.d.).

Toch is het competitiegevoel bij Blooket sterker aanwezig dan bij Kahoot. De leerlingen ervaren deze online strijd tegen mekaar als een positief gegeven.

Zowel Blooket als Kahoot zijn dus uitstekende online programma's om het interactief leren spelenderwijs in de lessen te integreren. Ze kunnen beiden een goede aanvulling zijn in iedere les, ongeacht het vak, dus ook voor Frans. Naar mijn mening is Blooket is een betere optie voor diegenen die op zoek zijn naar een werkvorm dat meer gericht is op gaming en het stimuleren van de betrokkenheid van de leerling. De leerlingen ervaren deze online strijd tegen mekaar als een positief gegeven, waardoor ze gemotiveerd geraken om met de leerstof bezig te zijn.

Kahoot is eerder geschikt voor leerkrachten die op zoek zijn naar een tool om vooral de opgedane kennis van de leerling te ontwikkelen en te toetsen. Het is natuurlijk aan de leerkracht om te bepalen welke werkvorm het beste past bij de behoeften van hun leerlingen.

4.3.2 Escape the Classroom

“Escape the Classroom” (EtC) is een uitstekende activerende werkvorm om leerlingen spelenderwijs leerstof te laten ontdekken en hen te laten evolueren in hun leerproces (Docentenbijscholing, z.d.).

Het doel van deze werkvorm is net hetzelfde als de bekende activiteit “Escape room”. Je moet binnen een bepaalde tijdspanne uit de kamer geraken. Enkel werd deze activiteit in een eerder educatief jasje gestoken. Deze werkvorm is een spel, waarbij je een groep leerlingen opsluit in een lokaal. De leerlingen leveren ook hun telefoon in en mogen geen boeken bij de hand hebben. Ze moeten vertrouwen op hun eigen kennis. Deze leerlingen kunnen zich bevrijden door het oplossen van digitale puzzels of opdrachten. De leerkracht bepaalt het onderwerp van de EtC en de vorm van het spel. Je kan dit leerspel fysiek of online spelen. Hierdoor kan het voor elk vak worden ingezet als onderdeel van het leerproces. Tijdens het spel komt niet enkel het vakinhoudelijk leren aan bod, maar tijdens dit spel oefenen de leerlingen ook hun logisch denken. Daarenboven is het ook een leuke manier om de leerlingen te betrekken bij hun leerproces, omdat ze niet alleen een EtC kunnen spelen, maar ze kunnen er zelf ook één maken.

Volgens het stappenplan voor het maken van een EtC start je best met het bepalen van een algemeen thema of onderwerp. Bepaal dit aan de hand van de leerplandoelen die je wilt bereiken (Docentenbijscholing, z.d.).

Vervolgens moet je een verhaal bedenken die past bij het thema. Kies dan ook inhoudelijke vragen die je in de EtC wilt opnemen. Zorg dat je de juiste antwoorden bij de hand hebt. Nadien bedenk je de verschillende puzzels die bij de EtC horen.

Nadat je de puzzels hebt bedacht, ga je ze bouwen om vervolgens de EtC in te richten. Het is belangrijk om aandachtig en zorgvuldig te zijn bij het ontwerpen en het voorbereiden van deze kamer. Dit is een belangrijk onderdeel van het leerproces voor de leerlingen, omdat ze dan creatief bezig zijn met het trainen van hun logisch denken en daarbij inhoudelijk leren over het onderwerp. Controleer steeds al je puzzels of opdrachten vooraleer je een nieuwe spelronde start. Maak je enkel gebruik van puzzels tijdens het spel, dan reset je na elke spelronde het klaslokaal en zet je alle puzzels weer in startpositie. Er bestaan ook kant-en-klare digitale spellen waarvoor je alleen het materiaal hoeft voor te bereiden. “Escape the Classroom” is dus een leuke en effectieve manier om leerlingen te betrekken bij het leerproces. Dankzij deze werkvorm help je de leerlingen om vakinhoudelijke kennis op te doen, dit terwijl ze hun logisch denken trainen (Docentenbijscholing, z.d.).

4.3.3 Portfoliowerking

Portfoliowerking binnen het onderwijs is een activerende werkvorm, waarbij leerlingen de mogelijkheid krijgen om hun leerproces en prestaties gedurende een bepaalde periode op een gestructureerde manier vast te leggen. Ze verzamelen gaandeweg hun kennis en vaardigheden rond een bepaalde interesse, dat zij zelf gekozen hebben. Op het einde van het schooljaar zullen ze deze dan ook presenteren. Het is een waardevol leermiddel, dat leerlingen in staat stelt om hun groei, ontwikkeling en leerresultaten te volgen, terwijl ze tegelijkertijd hun eigen verantwoordelijkheid voor hun leerproces vergroten.

De rol van de leerkracht tijdens dit leerproces is om hen aan de hand van feedback goed te begeleiden. Het is daarnaast ook belangrijk dat de leerlingen zelf stilstaan bij hun leerproces, daarom worden er bij portfoliowerking ook zelfreflectiemomenten ingelast.

Deze methode kan op twee manieren aangebracht worden. De leerkracht kan kiezen om deze activerende werkvorm toe te passen op groepsniveau of per leerling. Beide manieren werden aangehaald en uitgebreid besproken tijdens de bijscholing “Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor jouw leerlingen” (Universiteit Antwerpen, 2022). Beide vormen sluiten goed aan bij de visie van het Inspirocollege. De school probeert de leerlingen meer zelfsturing aan te leren. De leerkrachten Frans, wiskunde en Nederlands

stimuleren de leerlingen dan ook om hun eigen leerproces in handen te nemen. De leerkrachten Frans op het Inspirocollege doen dit via de leerstrategieën. Deze strategieën worden vaak aangehaald tijdens de lessen Frans. De leerlingen op het Inspirocollege moeten ook in staat zijn om op een kritische manier te reflecteren over hun eigen leerproces. Ze moeten ook verbanden kunnen leggen tussen wat ze reeds geleerd hebben en de praktijk.

Deze minder bekende activerende werkvorm werd door de vakgroep Frans van het Inspirocollege warm onthaald. Er werd meteen ook beslist om deze werkvorm grondiger te bekijken en hoogstwaarschijnlijk wordt portfoliowerking toegepast in de eerste graad tijdens het volgend schooljaar.

1 Groepswerk

Het doel van deze activerende werkvorm is om de leerlingen de mogelijkheid te bieden om hun kennis en vaardigheden op verschillende manieren gaandeweg, doorheen het schooljaar of zelfs per graad, te tonen (Universiteit Antwerpen, 2022).

Door in groepsverband samen te werken, kunnen de leerlingen hun werk met elkaar delen, feedback geven en ontvangen. Op die manier werken ze samen aan hun eigen leerproces. Het resultaat van dit proces is hetzelfde als wanneer leerlingen individueel aan hun portfolio zouden werken, namelijk een verzameling van bewijzen van hun leerervaring. Maar de weg ernaartoe is anders en biedt de leerlingen de kans om te leren van elkaar. De rol van de leerkracht bestaat eerder in het geven van de theorie en instructies. Je helpt de leerlingen op weg in hun proces aan de hand van feedback.

2 Individueel

In tegenstelling tot het groepswerk gaan de leerlingen bij deze vorm van portfoliowerking hun eigen leerproces, als individu, in kaart brengen. Dit gebeurt volgens hun eigen taalniveau en binnen hun eigen interesseveld. Leerlingen kiezen één thema. De doelen worden samen met de leerkracht opgesteld. Op die manier wordt er duidelijkheid geschept in wat de leerling moet bereiken. Doordat ze hun eigen leerproces in handen hebben én daarbovenop met een thema uit hun interessewereld aan de slag gaan, zal hun motivatie voor het vak Frans verhogen. Er wordt aangeraden om hiermee al in het eerste middelbaar te starten, zodat de leerlingen gedurende hun hele middelbare schooltijd de voordelen van deze werkwijze kunnen ervaren. Een belangrijke taak voor de leerkracht is om het niveau per vaardigheid te bepalen en dit van iedere leerling bij te houden. Dit is natuurlijk zeer tijdroven, maar het werpt op termijn zijn vruchten af.

4.3.4 Conclusie

Het gebruik van activerende werkvormen kan voor taalvakken een grote stimulans zijn om de intrinsieke motivatie van de leerling te verhogen. Vandaag de dag bestaat er al een hele lijst aan activerende werkvormen. Deze lijst wordt steeds aangevuld met nieuwe werkvormen.

De leerling motiveren en gemotiveerd houden doe je aan de hand van activerende werkvormen te integreren in jouw lessen Frans. Het is ook aangeraden om te variëren in deze didactische middelen tijdens de lessen. De volgende drie activerende werkvormen; Blooket, Escape the Classroom en portfoliowerking helpen de vakleerkracht Frans om de motivatie bij de leerlingen te verhogen.

Een aandachtspunt voor leerkracht is, dat je geduldig moet zijn. Het bevorderen van de intrinsieke motivatie geleidelijk aan.

4.4 Algemeen besluit

Om de intrinsieke motivatie bij de leerlingen te bevorderen, moet je je als leerkracht focussen op hun drijfveren! Deze drijfveren vormen de basis van de intrinsieke motivatie. Sluit jouw lessen zo goed en zoveel mogelijk aan bij hun leefwereld en interesses. Zorg er steeds voor dat jouw lessen de “drie vitamines voor groei; autonomie, verbondenheid en competentie” (Van Steenkiste en Soenens, 2015) bevatten. Bovenstaande didactische middelen kunnen deze motivatieverhoging alleen maar stimuleren.

5 Ontwerp

5.1 Podcast

Het woord “podcast” is een samenvoeging van “iPod” en “broadcast”. Het is een audio-uitzending die beschikbaar gesteld wordt om te beluisteren. Deze praatshows worden aangeboden via het internet. Om deze te kunnen beluisteren heb je de applicatie van een mediaspeler, zoals iTunes bijvoorbeeld, nodig. De iPod is de voorloper van de podcast, met één groot verschil; Je kan podcasts namelijk beluisteren via verschillende apparaten, zoals smartphones, computers en tablets.

Podcasts gaan vaak over uiteenlopende onderwerpen, zoals technologie, wetenschap, cultuur en geschiedenis. Ze worden vaak aangeboden in de vorm van een serie afleveringen.

Wat het beluisteren van deze audioshows net zo boeiend maakt, is de flexibiliteit hierrond. Na het downloaden van jouw podcast kan je ze op elk moment beluisteren, op pauze zetten en terug hervatten. Je hebt als luisteraar controle over jouw eigen luisterervaring.

Bovenstaand argument heeft mij overtuigd om dit medium te gebruiken om leerkrachten Frans, die worstelen met een motivatieprobleem bij hun leerlingen, te bereiken. Het leven van een leerkracht is steeds goed gevuld, waardoor er weinig tijd overblijft om een boek of een gids te lezen. Een podcast beluisteren kan je steeds doen, terwijl je ook nog met andere taken bezig bent. Je kan zelfs in de wagen, onderweg naar school, podcasts beluisteren. Je moet hier dus geen extra tijd voor vrijmaken.

5.2 Voorbereiding podcast

Natuurlijk is het geen evidentie om een podcast te maken. Dit vergt de nodige voorbereiding. Allereerst ben ik mij gaan bevragen bij mijn collega Amber. Zij heeft heel wat ervaring met het maken van podcasts. Zij heeft me vooral technische tips gegeven, waaronder het gebruiken van de applicatie “Capcut”. Hiermee kan je jouw luisterfragmenten editen. Ze gaf me eveneens het advies om een microfoon te gebruiken bij het opnemen van de audiobestanden.

Daarnaast heb ik heel wat praatshows beluisterd om ideeën op te doen naar de vormgeving van mijn podcast.

Ik ben eveneens het internet gaan afschuimen naar bronnen die mij zouden kunnen helpen met het maken van een podcast. Op de blogsite van Shopify (www.shopify.com/nl/blog/podcast-maken-tips) word je op een overzichtelijke manier uitgelegd hoe je best het maken van een podcast aanpak. Zo werd mij duidelijk dat je geen Average Rob moet zijn om een podcast te maken. Je moet ervoor zorgen dat jouw content bijdraagt aan jouw doelstelling en gewaardeerd wordt door jouw doelgroep.

Eens je in het bezit bent van jouw inhoud, ga je eventuele beeldmateriaal ontwerpen. Als je de intentie hebt om jouw praatshow te lanceren als commercieel product, moet je jouw

doelpubliek inlichten over wat jouw podcast nu precies gaat. Dit doe je aan de hand van een korte beschrijving.

Vervolgens ga je aan de slag met de inhoud en start je met het opnemen en aanpassen van de audiofragmenten. Het is dan ook de bedoeling om deze bestanden op te slaan op een platform zoals Podbean. Het geeft je de mogelijkheid om jouw online praatshow te promoten via verschillende marketingcampagnes. Daarenboven zorgt dit platform voor een gemakkelijke integratie met sociale mediakanalen, zoals TikTok of Instagram. Je kan ook eveneens kiezen om jouw podcast te uploaden via Spotify, of Apple Podcasts. Dit zijn online diensten waar je allerlei podcasts kunt vinden en gratis kunt beluisteren (Shopify, 2022).

De eerste stap bij het maken van een podcast is een goed idee, concept, hebben.

Vervolgens ga je het idee uitwerken.

Voor mijn eindproduct heb ik goed gebrainstormd. Ik heb mij verdiept in mijn concept door het maken van een mindmap. (zie Bijlage 8)

Nadien heb ik mijn ideeën in een model gegoten, dat klaar was voor een verdere uitwerking. Mijn doel bij de uitwerking van mijn product binnen dit onderzoek is de leerkracht Frans een podcast, met als titel "Verhoog de motivatie in jouw les Frans!", kunnen aanbieden.

Zoals reeds hierboven vermeld, heb ik heel wat audioshows beluisterd. Wat mij opviel is, dat ik geprikkeld werd om meer te weten te komen over het onderwerp bij hybride podcasts. Bij een hybride luistershow wordt de informatie op verschillende manieren gebracht. De vertelstijl varieert dus bij een hybride podcast (Shopify, 2022).

Dit heeft mij ook overtuigd om een hybride audioshow te maken. Mijn podcast zal voornamelijk een combinatie van de interviewstijl en storytelling worden.

5.3 Verloop

Om mijn podcast te kunnen verwezenlijken heb ik eerst enkele leerlingen uit het vierde jaar D-finaliteit ondervraagd. Deze leerlingen hebben eerder dit schooljaar de leerlingenenquête (zie Bijlage 4) ingevuld. Op die manier waren zij ook op de hoogte van het doel van het interview.

Ik heb eveneens twee vakcollega's geïnterviewd (zie Bijlage 12).

Deze gesprekken werden opgenomen met de applicatie "dictafoon". Het is mijn intentie om deze vraaggesprekken aan bod te laten komen in de podcast.

Vervolgens ben ik aan de slag gegaan met het schrijven van de inhoud van iedere aflevering. Mijn actie-onderzoek is de leidraad binnen alle afleveringen. Er werden voorbeelden aan toegevoegd, waardoor de luisteraar zich een beeld kan vormen bij de voorstelling van de verschillende activerende werkvormen (zie Bijlage 9).

Om wat herkenbaarheid te brengen in mijn luistershow, wou ik graag iedere aflevering starten en eindigen met een gepaste melodie. Hiervoor ben ik op zoek gegaan naar de juiste muzak. Deze achtergrondmuziek moest aansluiten bij het concept van de luistershow. Mijn keuze viel meteen op een Franse melodie.

Nadien werden alle geluidsopnames gedownload en bewaard in de applicatie "Capcut". De volgende fase bestond uit het bewerken van deze verschillende opnames.

In Capcut werd er geknipt, geplakt en gemonteerd, zodat de achtergrondmuziek, de interviews en de gesproken inhoud vloeïend in mekaar overgingen, om uiteindelijk te komen tot de podcast "Verhoog de motivatie in jouw les Frans".

Bij een audioshow gaat het vooral om de gesproken inhoud, maar jouw beeldmateriaal zorgt voor de eerste contact met jouw luisteraar. Vaak wordt er gekozen op basis van de cover en titel van de podcast. Het gekozen beeldmateriaal is dus van groot belang bij het opwekken van interesse bij jouw luisteraar.

De podcast cover heb ik via het programma online ontwerpplatform “Canva” gemaakt (zie Bijlage 10). De intentie was om de podcast wat persoonlijker te maken. Personal branding brengt heel wat voordelen met zich mee. Het laat jouw kwaliteiten, passies en ambities zien. Daarenboven creëer je een band met jouw luisteraars. Op die manier geef je hen de mogelijkheid om een persoonlijke connectie met je te kunnen aangaan. Daarnaast wek je vertrouwen bij de luisteraar en vergroot je de kans dat ze zich jou herinneren.

Bij deze cover hoort ook een korte beschrijving van de audioshow. Door de vraagstellingen in het begin van de tekst tracht ik ervoor te zorgen dat de leerkracht zich herkent in deze situatie. Dit zou hem moeten triggeren om deze podcast te beluisteren (zie Bijlage 11).

5.4 Eindproduct

De audioshow “Verhoog de motivatie in jouw les Frans” bestaat uit vier afleveringen (zie Bijlage 15).

Ik heb eveneens rekening gehouden met de tijdsduur van iedere aflevering. Iedere aflevering duurt maximum 13 minuten. Volgens mij, is dit de ideale tijdsduur om de afleveringen van de podcast te beluisteren tijdens korte verplaatsingen, bijvoorbeeld onderweg naar school.

Tijdens de eerste aflevering “activerende werkvormen” wordt er de huidige situatie en de evolutie rond de motivatie voor Frans bij leerlingen besproken. Er wordt verteld wat de leerkrachten tegenwoordig doen om de intrinsieke motivatie van de leerlingen te stimuleren. Het doel hiervan is om via deze inleiding aan te tonen dat de leerkracht wél een impact heeft op het gedrag van leerlingen. Vervolgens richt de podcast zich tot het gespreksonderwerp van deze aflevering, namelijk “activerende werkvormen”. Het gespreksthema wordt verder toegelicht en uitvoerig besproken.

Tenslotte wordt er tijdens de eerste aflevering de volgende drie afleveringen voorgesteld. Gedurende deze afleveringen wordt de luisteraar meegenomen in het verhaal van de activerende werkvormen; Bloeket, Escape the Classroom en portfoliowerking.

6 Conclusie en reflectie

6.1 Conclusie

Het gaat vandaag de dag niet goed met de intrinsieke motivatie van leerlingen in het secundair onderwijs voor het vak Frans. De basis van deze achteruitgang is te wijten aan het feit dat de taal niet meer zo populair is als vroeger. De leerlingen vinden weinig aansluiting met deze vreemde taal.

Om de betrokkenheid van de leerlingen te verhogen tijdens de lessen Frans, is het belangrijk om ze gemotiveerd te krijgen. Motivatie kan je indelen in 3 groepen: amotivatie, gecontroleerde motivatie en autonome motivatie. Deze verschillen van mekaar door de verdeling van het bevredigen van de drie essentiële basisbehoeften van het ABC-model (Van Steenkiste en Soenens, 2015).

De zelfdeterminatietheorie vertelt ons dat er 3 soorten motivatie zijn (“Zelfbeschikkingstheorie”, 2023). Bij de autonome motivatie zal de persoon zich spontaan inzetten voor een bepaalde taak, zonder enige druk te voelen. Deze persoon doet dit eerder uit passie of omdat de taak binnen zijn interesseveld ligt. Komt er druk aan te pas, dan spreken we over gecontroleerde motivatie. Legt de persoon zichzelf druk op, dan spreken we

over een interne verplichting. Komt de druk van buitenaf, door externen, dan spreken we over een externe verplichting. Men spreekt over amotivatie als de persoon helemaal geen aansluiting vindt met zijn eigen interesses en gelaten is.

Uit de leerlingenbevraging (zie Bijlage 4, vraag 2) werd vastgesteld dat maar liefst 33% van de bevroegde leerlingen gemotiveerd is voor het vak Frans.

Gedurende de observaties bij mijn collega's Engels heb ik opgemerkt dat de toegankelijkheid van de vreemde taal er ook wel toe doet (zie Bijlage 3). Daarnaast is de onderwijsstijl van de leerkracht ook een eventuele motivator.

De leerkracht doet er dus inderdaad toe. De mate waarin de leerkracht een rol speelt in de motivatie van de leerling wordt bepaald door de leerling zelf.

De vakleerkrachten Frans van het Inspirocollege kampen al even met deze neerwaartse spiraal. Natuurlijk zijn zij actief hiermee aan de slag gegaan. Sindsdien trachten ze om hun lessen meer te laten aansluiten bij de leefwereld van de jongeren (zie Bijlage 1, Bijlage 12). Daarenboven brengen ze deze lessen aan met activerende werkvormen, wat in werkelijkheid "la combinaison idéale" vormt. Op die manier verhoog je de intrinsieke motivatie bij de leerling.

Ik heb ervoor gekozen om net minder bekende activerende werkvormen toe te lichten in dit actie-onderzoek. Door opzoekwerk, bijscholingen en rondvraag viel mijn keuze op de volgende drie didactische leermiddelen: Blooket, Escape the Classroom en portfoliowerking. Uit dit onderzoek is gebleken dat dankzij de toepassing van deze werkvormen de motivatie van de leerlingen voor het vak Frans verhoogt.

Zowel in de klas als thuis is een goede leerkracht vaak bezig met het schoolgebeuren. Dit argument heeft ervoor gezorgd dat ik op zoek ben gegaan naar de meest efficiënte manier om deze nieuwe activerende werkvormen tot bij mijn doelgroep, de vakleerkrachten Frans, te brengen. Daarom heb ik gekozen om een podcast te maken, waarbij ik toelicht wat de intrinsieke motivatie bij de jongeren nu exact kan verhogen. Ik benadruk dat wij, als leerkracht, een impact hebben op de motivatie. Tenslotte stel ik deze nieuwe, minder bekende, activerende werkvormen voor aan mijn publiek.

6.2 Reflectie

Bij aanvang van dit onderzoek werd mijn uitgangspunt, een studie rond de motivatie bij leerlingen uit de tweede graad, warm onthaald door zowel de directie als de leerkrachten Frans van het Inspirocollege. De samenwerking met de vakleerkrachten uit de tweede graad verliep heel vlot. Dit stimuleerde mij om mezelf en hen te helpen deze neerwaartse spiraal bij jongeren tegen te gaan.

Mijn eindproduct zorgt er niet meteen voor dat het praktijkprobleem verdwijnt tijdens alle lessen, maar door de toepassing van deze activerende werkvormen stel ik wel vast dat de intrinsieke motivatie bij leerlingen positief evolueert. Door de lessen meer op hun leefwereld af te stemmen, creëer je als leerkracht betrokkenheid. Deze betrokkenheid bij leerlingen zorgt ervoor dat deze leerlingen zich gemotiveerd voelen tijdens de Franse lessen.

Uiteindelijk krijg je, net zoals ik, reacties van leerlingen zoals "Is het lesuur nu al voorbij?", "Dit vond ik één van de leukste lessen" of "Dankzij het verloop van de les, begrijp ik het." Daarenboven werd er, op het Inspirocollege, tijdens de vakvergadering in mei beslist om gedurende het volgend schooljaar de activerende werkvorm "portfoliowerking" onder de loep te nemen. Dit nieuw leermiddel zou vanaf het eerste jaar geïntegreerd worden in het vak Frans.

In dit hele proces ervaarde ik wel een moeilijke start. Ik had moeite met het trechteren van de informatie. Hier heb ik veel aandacht aan besteed, waardoor ik kostbare tijd verloren heb. Daarnaast heb ik ook veel aandacht geschonken aan de voorbereiding van de podcast. Hierdoor ben ik niet meer toegekomen aan het lanceren van de audioshow op Spotify.

Als ik terugkijk op het hele verloop van de actie-onderzoek, ben ik tevreden met het resultaat ondanks er tijd verloren is gegaan, waardoor ik het niet volledig heb kunnen afwerken, zoals gepland was.

Literatuurlijst

Docentenbijscholing. (z.d.). *Escape room maken in de klas*. Geraadpleegd van

<http://www.docentenbijscholing.nl/cursus-escape-the-classroom/> op 28 april 2023

Edwards, L. (2022, 26 augustus). *What is Blooket and how does it work? Tips and tricks*.

Tech and Learning. Geraadpleegd van <http://www.techlearning.com/how-to/what-is-blooket-and-how-does-it-work-tips-and-tricks> op 7 mei 2023

Schoentjes, P. (2021, 21 januari). *Parlez-vous français? Een Vlaanderen met minder Frans is ontegensprekelijk een armer Vlaanderen*. Knack. Geraadpleegd van

<https://www.knack.be/nieuws/belgie/onderwijs/parlez-vous-francais-een-vlaanderen-met-minder-frans-is-ontegensprekelijk-een-armer-vlaanderen/> op 28 december 2023

Schuit, H., Vrieze, I., & Slegers, P. (2011). *Leerlingen motiveren: Een onderzoek naar de rol van leraren*. Ruud de Moor Centrum; Open Universiteit. Geraadpleegd van

<https://newsroom.didactiefonline.nl/bundles/newsroom/legacy/images/Motiveren%20RdMC%202011.pdf> op 26 april 2023

Shopify. (2022, 24 februari). *Je eigen podcast maken: Alles wat je moet weten!*

Geraadpleegd van <https://www.shopify.com/nl/blog/podcast-maken-tips>

Team ICTO FGw. (z.d.). *Infosheet game-based learning*. Universiteit van Amsterdam.

Geraadpleegd van <https://icto.humanities.uva.nl/wp-content/uploads/2018/01/Infosheet-Game-based-learning.pdf> op 6 mei 2023

Universiteit Antwerpen. (2022). *Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor jouw leerlingen!* Geraadpleegd van [https://uacno.be/nl/opleiding/verhoog-die-motivatie-maak-van-je-les-frans-een-belevenis-voor-je-leerlingen-](https://uacno.be/nl/opleiding/verhoog-die-motivatie-maak-van-je-les-frans-een-belevenis-voor-je-leerlingen-78333?filter=26_140_122)

[78333?filter=26_140_122](https://uacno.be/nl/opleiding/verhoog-die-motivatie-maak-van-je-les-frans-een-belevenis-voor-je-leerlingen-78333?filter=26_140_122) op 24 november 2023

Vansteenkiste, Maarten, en Bart Soenens (2015). *Vitamines voor groei: ontwikkeling voeden vanuit de Zelf-determinatie theorie*.

Vlaamse Overheid. (z.d.). *Peiling Frans in de derde graad aso, kso en tso*. Geraadpleegd van <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/peiling-frans-in-de-derde-graad-aso-kso-en-tso> op 28 december 2022

Zelfbeschikkingstheorie. (2023, 4 april). In *Wikipedia*. Geraadpleegd van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Zelfbeschikkingstheorie> op 15 februari 2023

Bijlagen

1. Interview leerkrachten
2. Cursus pedagogische basis: “Motiveren om te leren” (2021-2022)
3. Verslag lesobsversaties Engels
4. Leerlingenenquête: Jouw motivatie voor Frans (2023, maart)
5. Cursus bijscholing: “Verhoog die motivatie! Maak van je les Frans een belevenis voor jouw leerlingen” (Universiteit Antwerpen, 2022)
6. Cursus bijscholing: “Creatieve werkvormen tijdens de lessen MVT” (Universiteit Antwerpen, 2022)
7. Docentenbijscholing: Escape the Classroom
8. Mindmap
9. Afleveringen podcast: inhouden
10. Cover podcast
11. Korte beschrijving podcast
12. Interview leerkrachten: podcast
13. Interview leerling 1: podcast
14. Interview leerling 2: podcast
15. Podcast: “Verhoog de motivatie in jouw les Frans!”